

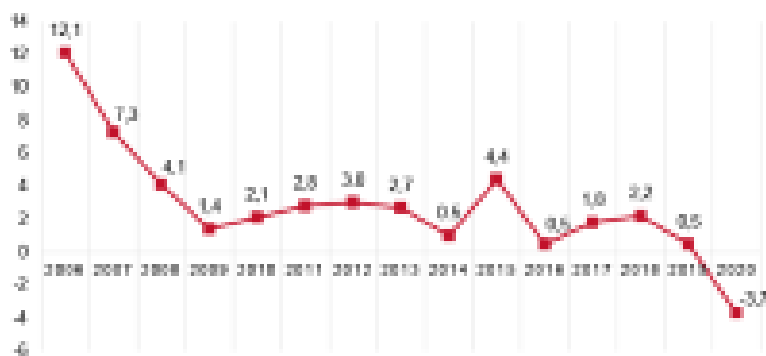
MLC-winkel

Op maandag 20 juli 2020 opende Cuba 72 winkels waar de Cubanen basisproducten als voeding en producten voor persoonlijke hygiëne, maar ook huishoudtoestellen kunnen aankopen in 'moneda libremente convertible' of MLC; zeg maar harde buitenlandse munten zoals de dollar, de euro of de Mexicaanse peso. Voor het eerst sinds maanden zagen Cubanen weer een winkel met volle rekken met een gevarieerd aanbod. In deze winkels garandeert de regering tevens dat de winkelrekken voldoende bijgevuld blijven. De MLC-winkels is één van de maatregelen waarmee de regering de huidige economische crisis hoopt te keren.

De ergste crisis sinds de 'speciale periode'

Cuba staat wellicht voor de ergste economische crisis sinds de 'speciale periode' in de jaren negentig van vorige eeuw, toen met het uiteenvallen van de Sovjet Unie ook op korte tijd 70 procent van de Cubaanse handel wegviel. Vorig jaar ontkende de overheid nog dat er van een nieuwe speciale periode geen sprake is, want het land staat nu economisch veel sterker. Dat neemt niet weg dat vandaag het probleem van de lege winkelrekken en de lange wachtrijen groter is dan wat de Cubaanse bevolking gewoon is. Het is een feit dat de Cubaanse economie de laatste jaren stagneert. Cuba heeft een heel open economie die erg afhankelijk is van het buitenland (toerisme, handel, buitenlandse schulden). Tussen 2001 en

2018 daalde de waarde van de export met 60%. De prijzen van nikkel en suiker staan zeer laag, en ook de vraag naar sigaren en rum daalt. Daarentegen stegen de prijzen van de voedingsproducten die Cuba massaal invoert. Hierdoor steeg het tekort op de handelsbalans met 13%, aldus cijfers van het Nationaal Bureau voor de Statistiek (ONEI, 2019). De situatie is zo erg dat Cuba dit jaar de aflossing van haar schuld van 30 miljoen euros aan de Club van Parijs heeft opgeschort. Kortom, de nationale begroting kampt met grote tekorten om aan alle noden van de burgers te voldoen.

Evolutie BIP Cuba 2006-2020

Naast de interne oorzaken (lage productiviteit, bureaucratie, gebrekkige afstemming tussen sectoren...) zijn er drie belangrijke externe factoren. Vooreerst de 60-jarige blokkade die President Trump met meer dan 80 nieuwe maatregelen nog heeft verscherpt. Gevolg, buitenlandse investeerders worden afgeschrikt, de 600.00 VS-toeristen (cijfer 2018) blijven weg en de internationale banken trekken hun samenwerking met Cuba in. De crisis in Venezuela heeft tot gevolg dat de aanvoer van petroleum in 2019 tot 30 % van de voorgaande jaren terugviel en de investeringen van 7 miljard dollar ging in rook op. Daarbovenop komt de coronapandemie. Cuba heeft de grenzen volledig voor het toerisme gesloten, een geschat verlies van 1,8 miljard euro. De remesas, geld dat Cubano-Amerikanen naar hun familie op het eiland sturen, zal vele miljoenen zakken als gevolg van de massale werkloosheid in de VS. Kortom, de Economische Commissie voor Latijns-Amerika en de

Caraïben – CEPAL, schat een krimp in van 3,7 % van het BIP voor dit jaar.

Efficiëntie, competitiviteit, vraag en aanbod

In deze uitzonderlijke tijden ging de voorbije maanden alle aandacht naar het bedwingen van Covid-19, maar nu acht de overheid de tijd rijp om de economie een nieuwe impuls te geven. Het nieuwe plan is gebaseerd op negen principes, waarvan toch enkele opvallende. De centrale planning wordt behouden, maar de aankoop van goederen en de financiering wordt verder gedecentraliseerd, zodat de bedrijven met meer autonomie efficiënter kunnen gaan produceren. Concurrentie tussen bedrijven wordt gestimuleerd, met het oog op een efficiënter gebruik van de beschikbare middelen. Dat betekent dat overheidsbedrijven de concurrentie moeten aangaan met de zelfstandige bedrijven die doorgaans productiever zijn. Verder is niet meer het aanbod bepalend voor wat de Cubaan kan kopen, maar de vraag moet de bepalend factor worden voor wat de bedrijven produceren. Kortom de handel moet de drijvende kracht worden van de binnenlandse markt. Om deze principes waar te maken, hebben alle ministeries nu de opdracht om een concrete maatregelen uit te werken. De mogelijkheid om aankopen in dollars te doen is de meest in het oog springende maatregel van het ganse pakket. Cuba heeft een groeiend tekort aan harde valuta om de import van investeringsgoederen en voedsel te garanderen. Met het legaliseren van de dollar als betaalmiddel en het opheffen van de belasting bij het inwisselen van dollars boort de regering nu de bron van de particuliere Cubaan aan.

Het ministerie van arbeid zal de oprichting van micro, kleine en middelgrote bedrijven -zowel van de overheid als privé - een legaal statuut geven. Een plafond op de lonen leggen ontmoedigt de inzet van de werknemers, daarom moeten lonen meer in verhouding komen met de productiviteit, zonder plafond. Voor de zelfstandigen of cuentapropistas komt er een versoepeling van de licentiewetgeving die de toegestane activiteiten strikt omschrijft. De voorbije maanden heeft deze groep bewezen dat zij heel flexibel kunnen overschakelen naar de productie van mondkapen of ventilatoren in de strijd tegen Covid-19. Die creativiteit mag niet langer afgeremd worden door een al te strikte wetgeving.

Minder importeren is zeker van toepassing voor de voedselproductie, die de volgende maanden een absolute prioriteit krijgt. De aangekondigde maatregelen zijn voorlopig vaag, maar gaan in de richting van een aanpassing van de landbouwcoöperatieven zoals de staatsboerderijen UPBC en de 'centros de acopio' die er niet in slagen op een efficiënte manier de landbouwproducten aan te kopen en op de markt te brengen. Als de overheid zegt dat er een betere afstemming moet komen met de privé, is het best mogelijk dat deze opkoopcentra de concurrentie zullen moeten aangaan met privébedrijven. Ook overweegt de overheid om buitenlandse investeringen aan te trekken om een verhoging van de voedselproductie mogelijk te maken.

Opvallend ook is dat de regering voor privébedrijven de mogelijkheid creëert om zelf te kunnen importeren en exporteren. Op dit ogenblik is de import en export in handen van een 37 overheidsbedrijven. Zij bepalen welke producten worden ingevoerd, en verkochten ze later door. In de nabije toekomst zullen privébedrijven dus wel in het buitenland goederen kunnen aankopen, zij het nog altijd via een overheidsbedrijf, dat daarvoor een beperkt commissiegeld int. Het doel is dat de buitenlandse aankopen gericht zijn op de productie van een hoog kwalitatieve goederen bestemd voor de uitvoer, zodat de geïnvesteerde dollars terugvloeien. Een ander mogelijkheid is dat het ingevoerde product noodzakelijk is voor de productie van essentiële goederen voor de binnenlandse markt.

Hervorming in het algemeen belang.

Concurrentie, competitiviteit, handel als drijvende kracht achter de binnenlandse economie, het zijn termen die passen in een kapitalistische logica. Alleen, in Cuba is niet de winst maar het algemeen welzijn het einddoel. Diaz-Canel beklemtoonde in zijn tussenkomst op 19 juli dat het pakket maatregelen past in het kader van het eerder goedgekeurde meerjarenplan 2030 en het Socio-economisch plan goedgekeurd door de PCC en de regering, gericht op de verhoging van de nationale productie en de vermindering van de afhankelijkheid van import.

Toch beseft de overheid heel goed dat specifiek de MLC-winkels enkel voor een beperkt segment van de bevolking toegankelijk zijn, wat meteen kritische reacties uitlokte. Want wat met de Cubanen die geen toegang tot dollars hebben! President Díaz-Canel had de kritiek voorzien, toen hij bij de aankondiging van de maatregelen nadrukkelijk beklemtoonde dat de maatregelen bedoeld zijn voor het welzijn van allen. Zij het met een omweg. De regering zal er alles aan doen om de winkels waar met CUC of CUP wordt betaald, voldoende te bevoorraden, zeker met basisproducten als kip, rijst, poedermelk of artikels voor persoonlijke hygiëne. Daarnaast blijft de overheid het minimale basispakket aan rijst, bonen, kip voor elke burger via het rantsoenboekje of libreta garanderen. Maar voegde de president eraan toe, het is noodzakelijk om een bepaalde hoeveelheid goederen in harde munt te koop aan te bieden. Hoe meer dollars we via de MLC-winkels kunnen binnenhalen, hoe meer dollars we kunnen spenderen in de aankoop van basisgoederen voor iedereen, is de redenering. Diaz-Canel wees er verder op dat de Revolutie in al die jaren bewijst sociale rechtvaardigheid hoog

in het vaandel te dragen. “Niemand blijft in ons land achter. Zo was het, zo is het en zo zal het altijd zijn”.

Oproep aan de bevolking: hoed u voor onze vijanden

Het zijn moeilijke tijden en de tekorten in de winkels zullen nog niet onmiddellijk voorbij zijn. Daarom waarschuwde president Díaz-Canel de bevolking om zich niet te laten misleiden door de vijanden van Cuba. Deze grijpen elke gelegenheid aan om de overheid in diskrediet te brengen. In de lange wachtrijen voor de winkels zien zij een bewijs voor de lage levenskwaliteit van de bevolking. De schaarste is voor hen de schuld van de regering. Zij zoeken steeds naar thema's waarmee ze twijfel en verdeeldheid onder de bevolking kunnen zaaien. Ook nu grijpen zij de MLC-winkels aan om te spreken van 'economische apartheid'. Maar 'hoe kan men spreken van apartheid in een land waar de regering zich elke dag bezig is met de vraag hoe de meeste goederen voor iedereen gelijk toegankelijk zijn?', aldus Díaz-Canel.

De Cubaanse overheid heeft het volledige economische plan gepubliceerd in de brochure *Desafío económico y social*

Bron:

<http://www.cubadebate.cu/noticias/2020/07/16/gobierno-cubano-informa-nuevas-medidas-economicas-video/#anexo-1397243>